

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja raz en nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 38.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 93.

V Ljubljani, sreda dne 24. aprila 1918.

Leto II.

Prezgodnje razočaranje.

Dočim je nemško-nacionalno meščanstvo tako raz-
jarjeno zaradi padca grofa Černina, se že kaže, kako
površno je delo, katero je ostavil ta s tako mnogo na-
dami in zaupanjem pozdravljeni minister.

Kdo se ne spominja, kako so popolnoma pod vpli-
vom takratnega ministra stoječi nemško-nacionalni in
krščansko-socialni časopisi slavili mirovni sklep z
Ukrajino ne le kot največjo modrost, temveč so celo
avstrijskim socialnim demokratom pridno očitali, ker so
se bojevali proti temu »krušnemu miru«! Časopisni ma-
meluki Černinovi so delali že na to, kakor da bi bili
le sociji, »avstrijski boljševiki«, krivi na tem, da ne do-
bimo že ta mesec belih zemelj. Nekaterim listom so se
cedila kar usta, ako so slišali, koliko množin moke,
mesa in drugih lepih ter dobrih stvari leži v Ukra-
jini, in so željno čakali na trenutek, ko jih bomo pre-
bavljali v Avst.

Sledil je
nato »nujni klic za pomoč« od ukrajinskega guvernerja
podoljskega, obenem bobnajoči oženj nemško-nacional-
nih in krščansko-socialnih vladnih krogov in

interpelacija dunajskega župana, ki je pri tej
priliki igral vlogo Černinovega hlapca. V interpelaciji
je stalo: Nade skupnega prebivalstva so bile obrnjene
na krušni mir, katerega je grof Černin sklenil z Ukra-
jino v Brestu Litovskem. Prebivalstvo je sedaj zelo
vznemirjeno, da čete zavezniške Nemčije si delajo pot
v Ukrajino in si zagotove ondi ležeče žitne zaloge, do-
čim se od avstrijske strani najbrž ni ukrenilo ničesar,
da si tudi Avstrija zasigura izdatne množine žita in ga
čim prej spravi v monarhijo. To zagotovanje in dovoz
neobhodno potrebnih živil se ne more smatrati kot so-
vražni akt republike ukrajinske, temveč se smatra kot
umestno realiziranje mirovne pogodbe. No, ministrski
predsednik je izjavil v državnem zboru, da avstrijske
čete ne bodo korakale v Ukrajino, zato se vpraša, ka-
tere odredbe je vlada ukrenila, da se v interesu trpe-
čega in lačnega prebivalstva zagotovi uvoz žita iz
Ukrajine in v katerem času je pričakovati takega
uvoza?

Seveda so se prošnje uslišale in tudi av-
stro-ogrske čete so korakale v Ukrajino. Venomer so
nam sedaj vpili na ušesa o »krušnem miru«, dokler ni-
simo prišli tako daleč, kakor pač smo. V zadnjih izjavah
predsednika prehranjevalnega urada, da se ne sme v
bližnjih tednih še »z gotovostjo« računati z uvozom
mesa in moke in da mora prebivalstvo prinašati žrtve
in »vztrajati«, se je uradno potrdilo, ker so socijalni

Armadne dobave v Nemčiji in pri nas.

Nemški državni zbor je takoj, ko se je sešel, pričel
debatu o Daimlerjevem škandalu. Marsikaj poučnega je
izšlo iz te debate. Govornik neodvisnih socialistov, po-
slanec Hencke, je zelo krasno osvetlil, kdaj je armadna
uprava — nemška seveda — hitro in kdaj počasi nava-
jena delovati. Pred nekaj časa, je pripovedoval Hencke,
je izbruhnilo v Daimlerjevih tovarnah v Marienfeldu
izprtje. Še isti dan se je priselila v tovarno kompanija
vojakov s stotnikom na čelu, zaupnike štrajkujočih so
takoj odpustili, ostalim delavcem se je pa zagrozilo,
da bodo militarizirani. Popolnoma drugače je bilo z
Daimlerjevo družbo, dasiravno je veliko svojega kapi-
tala profitirala pri državnih dobavah, in je nenadoma
zahtevala zvišanje cen za polovico ter skušala izsiliti
dovoljenje svojih zahtev z grožnjo, da omeji obrat. Te-
daj se je armadna uprava pričela pogajati z izsiljeval-
nim podjetjem, zavlačevala je odgovor več kakor pol
leta in bi bila gospodom skoro gotovo tudi tokrat iz-

kazala svojo naklonjenost, ako ne bi slučajno nek odpu-
šteni uradnik opozoril državni zbor na ponarejene kal-
kulacije Daimlerjevih tovarn. Seveda, v nadzorovalnem
svetu Daimlerjevih tovarn sedi gospod Gontard iz Stutt-
garta, ki se pri kozarcu rajnlandca baha, da bo že on
premagal vse neprijetne ovire. Brat gospoda Gontarda
je namreč generalni adjutant nemškega cesarja. Hencke
je poleg tega navedel tudi slučaje, ki dokazujejo, da se
Daimlerjevimi tovarni v resnici dela krivico, ako se
postavlja sedaj na stališče, kakor da imajo te tovarne
več masla na glavi od drugih vojnih dobičkarjev.
Hencke je navajal na primer, da plačuje tvrdka Dür-
kopp vojnim delavcem pri popravilih 70 fenigov na uro,
armadni upravi se pa zaračuna ura po 2,50 mark pri
delavskem plačilu. In tu se očita ubogim Daimlerjevimi
tovarnam njihovo kalkulacijo! Od tovarne za puške
Oberndorf na Vrttembergem pripoveduje Hencke, da
je grozila z ustavitvijo izdelovanja pušk, ako se ji ne
dovolijo višje cene. In tu samo Daimlerjeve tovarne naj
bi bile izdajalka dežele, ker groze izsiliti višje cene z
omejitvijo produkcije! Vidi se, da se Daimlerjevimi to-
varnam godi res velika krivica. Upravičeno je, da na-
cionalno-liberalni in konservativni gospodje zagovar-
jajo Daimlerjeve tovarne in pri tem porabljajo ugodno
priliko, da pojo visoko pesem o patriotizmu indus-
trijalcev!

Seveda, ako je praksa Daimlerjevih tovarn tako
vsakdanja, bi se morali pravzaprav o tem čuditi, da se
tajnosti kapitala tako pazljivo prikrivajo. Toda poročilo
poslanca Noskeja, govornika od socialnodemokratične
večine, reši to uganko. Noske je pravil, da je cenzura
prepovedala časopisom, pisati le besedico o preiskavah,
naperjenih zaradi odtegnitve davkov in podkupljivosti
nemških armadnih pristašev, v slučajih Mannesmanno-
vih in drugih renskih tovarn. Vidi se, kako neobhodno
potrebna uredba je cenzura. Ako se gre le zaradi od-
tegnitve davkov, tedaj se gre! Toda »podkupljivost
nemških armadnih podanikov«, morda celo častnikov, ki
so bili pri oddaji ali dobavljenju na tovarne? Ne, to ne
gre. Tu mora poseči vmes cenzura!

Debata ni ostala brezuspešna. Državni zbor je skle-
nil čelo vrsto koristnih sklepov. Državni kancler je
pooblaščen, da se pregledajo tergovske knjige in za-
beleške vseh za armadno potrebo delajočih podjetij, da
se osnujejo poslovalnice za presojo cen in ustanovitev
centralne poslovalnice za presojo cen.

Tako v Nemčiji. In v Avstriji? Zatrjuje se, da se
tudi tukaj lahko pripeti, da profitirajo armadni life-
rantje malo več kakor obresti od kapitala. Pripoveduje
se, da se dobe tudi tukaj ljudje, ki so postali bogatejši
kakor pa začetkom vojne. Zatrjuje se, da se je tudi
pripetilo v Avstriji, da so si gospodje v vojnem mini-
strstvu pustili pri oddajah dobav zvišati cene, ki so

donašale gospodom liferantom malo več kakor navadni »meščanski dobiček«. Toda kdo se briga za to? Kako bi bilo, ko bi se iz nemškega Daimlerevega škandala kaj naučili? Ali bi ne mogli tudi tukaj pri nas skrbeti, da bi se milijarde javnega denarja brez vsake koristi ne razmetavale?

K sreči se nam nudi ravno sedaj prav ugodna prilika. Brambni odsek bo ta teden pričel razpravo o zakonu glede pomožne službe. Zakon nalaga delavcem obratov, ki delajo za armadno upravo, vse mogoče omejitve glede njih osebne prostosti. Kako bi bilo, ko bi se sprejelo v zakon par določb, ki bi nekoliko omejile tudi prostost gospodov podjetnikov? Zakon na primer smatra za potrebno, da se v vsak obrat, ki dela za armado, postavi »državni vodja«, ki bo delavce držal na vajetih in v redu. Kako bi bilo, ko bi se temu »državnemu vodji« naložilo tudi nekaj pravic proti gospodom podjetnikom, na primer pravico, da se more vpogledati v trgovske knjige in kalkulacije, od njih napraviti prepise in jih izročiti pristojnim oblastvom? Taki prepisi bi bili celo zelo koristni. Pred vsem bi bili najinteresnejši za davčne oblasti. Drugič bi bili dobra podlaga pritoževalnim komisijam, da presodijo, kako visoko se morejo postaviti delavske mezde, ne da bi se industrija ogrožala. Tretjič pa bi imeli največjo vrednost za armadno upravo, ki bi iz kalkulacij in podjetniških knjig pri dobičku in izgubi razvidila, kakšne cene so primerne za blago, katero ji dobavljajo podjetniki. Gospod centralni ravnatelj Sonnenschein je pripovedoval vojnemu ministru, da med delavci ni nobene patrijotizma, in cel železni kartel je potrdil to žalostno dejstvo. Upajmo tedaj, da imajo patrijotizem vsaj vojni dobičkarji! Ako je to istina, potem bodo gospodje armadni liferantje radi in z veseljem domovini žrtvovali tajnost svojih trgovskih knjig.

Nemškutarska nadutost.

Sodrug, ki se nahaja v vojaški bolnišnici, nam je poslal letak, ki ga nemškutarji razširjajo tudi med vojake — morda za doklado k slabi hrani.

Priobčujem ta letak, da bodo naši čitatelji vedeli, s kakšnimi sredstvi delajo varuhi avstrijskega patrijotizma:

P. T.

»Dr. Kramar, povzročitelj svetovne vojne« se imenuje knjiga, ki jo je pravkar izdal v založbi J. F. Lehmann v Monakovem, avstrijski državni poslanec dr. Friderik Wichtl. Zbuja veliko presenečenje. Na podlagi listin in pisem, predvsem pa na podlagi sodbe avstrijskega vojnega sodišča, je zbral pisatelj vso dejansko snov, ki dokazuje, da je polog kralja Edvarda v prvi vrsti dr. Karla Kramarja smatrati odgovornega za pričetek svetovne vojne.

Na podlagi izvirnih pisem je dokazano, kako je bil dr. Kramar s številnimi državniki ententnih sil v zvezi in kako je bil vedno na vojno sileči element. Kramarjevo razlaganje avstrijskih razmer, po katerih je utegnila ententa misliti, da je Avstrija v razsulu, je ententi obenem dalo v prvi vrsti povod, da je upala pričeti vojno. Njegova pomočila so bila, ki so vedno iznova krepila sovražno zmagovitost voljo, ker so pokazovala položaj Avstrije in Nemčije v najslabši luči. Najprej naj se poruši Avstrija, potem pa so hoteli zadati osamljeni Nemčiji smrtni smek.

Priznati moramo, da je dr. Kramar velikiški organizator in da se mu je izvrstno posrečilo, da je zbudil med češkim ljudstvom goreče sovrašтво proti Avstriji in proti vsemu, kar je nemško. Jako zanimivi so številni posnetki iz pisem vodilnim politikom entente. Tudi se učimo spoznavati njegovega zaupnega tajnika, ki je takoj po izbruhu vojne kot avstrijski častnik obenem s svojo četo zasramujoče odšel k sovražniku; potem slede tudi drugi »možje dejanja«, ki so v zavednem soglasju s Prago oboroževali češke legije v Rusiji in Franciji proti Avstriji in Nemčiji; dobimo globok vpogled v bistvo in pomen Sokolov, ki so dobili ob vpoklicu tajna znamenja, da bi ravnali v sovražni deželi takoj kot s prijatelji z njimi; tudi usodno delo »Češkega narodnega sveta«, v katerem je igral dr. Kramar prvo vlogo, se ocenjuje po njega pomenu. Husitstvo, ki je določeno kot bodoča državna vera češke države, opisuje jasno. Predvsem pa se pokazuje posebno očitno skupno delovanje med Prago, Petrogradom, Belgradom, Parizom, Londonom, Rimom in Čikago, ki se neomejeno vrši tudi med svetovno vojno dalje. In naenkrat razumemo vse to, kar se nam je zdelo doslej v Avstriji tuje in neumljivo: veleizdajalsko ravnanje Čehov v avstrijskem državnem zboru, govori nekdanjega ministra dra. Fořta, p. Zahradnika, Staněka, Stribenya;

upori čeških delov vojske, slučajni sabotaže, špionaže in vsakovrstnih izdajalstev se nam kažejo takoj v povsem drugačni luči, smatrati jih ni več kot posamezne pojave, marveč kot plodove nezaslišane zarote, ki se je že polastila ne majhnega dela češkega ljudstva.

Knjiga, ki pojasnjuje veleizdajalsko ravnanje, se čita zaradi navajanja posameznih veleizdajalstev primerov kakor zanimiv roman. Žal, pa ni roman, marveč grozna resničnost, s katero se mora nemško ljudstvo in njega državniki brezpogojno seznaniti.

V tem zmislu vpliva knjiga kot osvobodilno dejanje; v 9 tednih je doživela že tretjo naklado in zbuja v vseh, tudi v najvišjih krogih, prav posebno zanimanje. Naročila naj se pošiljajo hitro kakor le mogoče na Deutsch-Oesterreichischer Pressverein, Graz, Grabenstrasse 38.

Čudimo se, da je mogoče tako odurne letake kot priporočilo neke knjige razpošiljati kot reklamo. Letak priča o nizki stopnji kulture. Dokler bodo rabili »politiki« tako orožje, ni pričakovati potom sporazumljenja rešitve perečih notranjih vprašanj.

Politični pregled.

— **Protestni shod tržaških Slovencev.** Na shodu političnega društva »Edinost« v Trstu, ki se je vršil preteklo nedeljo, je bilo po poročilih dr. Vilfana in dr. Ribarja sprejeta sledeča resolucija: »V ožigled več nego tisočletni zgodovini trpljenja, izkoriščanja in raznarodovanja, ki ga je preživel jugoslovanski, zlasti pa slovenski narod pod gospodstvom svojih tujerodnih sosedov, in z ozirom na to, da nadaljujejo ti sosedje, zlasti pa Nemci in Madjarji, raznarodovalno in izkoriščevalno delo tudi v sedanjosti z vso brezobzirnostjo in z vsemi sredstvi modernega kapitalističnega družabnega reda, izrabljaje v svoje svrhe tudi veliko moč docela centralistično in germanizatorno oz. pomadjarjevalno delujoče civilne in vojaške birokracije, vidimo spas našega naroda edino le v popolnem turesničenju zahtev, izraženih v deklaraciji Jugoslovanskega kluba od 30. majnika 1917. leta. Z ozirom na veliko moč množičnih in mogočnih nasprotnikov te zahteve smo prepričani, da je njena izpolnitev možna le, če se v boj za njo združijo vse sile našega troimenega naroda in če začasno postavimo v drugo vrsto vsa druga politična, kulturna in gospodarska vprašanja, ki nas sicer ločijo. Obsojamo zato s vso ostrnostjo vse poizkuse dr. Šusteršiča in njegovih pristašev, da bi zanesli razdor v naše sklenjene vrste in s tem oslabili naš sveti boj za priporitev samoodločevalne pravice našega naroda; posebno ogorčeno pa protestiramo proti njihovim podlim denunciacijam, ki nimajo drugega namena, kakor da diskreditirajo naš narod in njegovo vodstvo in da s tem dajo zastrupljeno orožje v roke našim narodnim nasprotnikom in izvestnim državnikom, katerih politike edini cilj je, da za vse večne čase obdržijo jugoslovanski narod v sedanjem narodnem, političnem in gospodarskem suženjstvu. Pričakujemo od vseh zavednih Slovencev, Hrvatov in Srbov, da z vso odločnostjo zavrnejo izdajalske, po ostudni sebičnosti narekovane poizkuse omenjenih elementov in vztrajajo složno v boju za združitev in osamosvojitve naše jugoslovanske domovine«.

— **Ali je res?** »Slov. Narod« od ponedeljka prinaša sledečo vest: »Kako daleč so prišli sovražniki naše narodne stvari v svoji strasti in zlobi, je razvideti iz dejstva, o katerem se v krogih dunajskega višjega klera zadnje dni mnogo govori. Ljubljanski kanonik dr. Evgen Lampé, najozji zaveznik dr. Šusteršiča in pravi alter ego tega kolovodje protinardne politike, se je dvignil proti lastnemu škofu! Duhovnik, ki je dolžan svojemu vladiki brezpogojno pokorščino in vdano spoštovanje, je v slepem sovraštvu proti narodnemu knezu, ki se ne da zlorabiti za borbo proti življenjskim interesom slovenskega ljudstva, nastopil kot denuncijant proti cerkvenemu nadpastirju. Mons. dr. Lampé je namreč ovadil knezoškofa dr. A. B. Jegliča pri dunajskem zastopniku Sv. Stolice, papeškem nunciju, da razvija delovanje, ki je interesom vere in cerkve nevarno. Posebno ga je obdolžil, da se je pridružil veleizdajniškemu (= deklaracijskemu) gibanju med ljudstvom in da podpira (s tem, da ne nastopa proti narodni slogi v usodnih časih) fra-mazonstvo, češ, razbil je strogo katoliško staro

S. L. S. in pomagal ustanoviti novo S. L. S., ki se brati z naprednjaki!« Nismo pristaši ne škofa ne Lampeta — a vzhic temu moramo postopanje Lampeta (ako odgovorja resnici) obsojati. Ako se zamislimo v ero denuncianstva 1914—15. nad katero se mora zgražati vsak pošten človek, nas navdaja misel, da je skoro ta vest resnična. Za to se bojimo, da bi se spet ne vrnili v tiste žalostne čase, ko je Slovenec Slovence denunciral. Za to je v interesu posameznika, kakor v interesu celega naroda, da se pravočasno to prepreči.

— **Češki socialisti in nemškonacionalno delavstvo.** Češki narodni socialistični poslanec Klofač je rekel v nekem govoru v Jungbunzlavu pri razpravljanju o narodnih vprašanjih na Češkem naslednje: »Z nemškim narodom se bomo skušali sporazumeti, toda s češko buržuazijo se ne bomo nikdar sporazumeli!« Zdi se, da merijo te besede na poskus, začeti pogajanja med Čeli in češkimi Nemci, da se doseže med obema kompromis. »Narodni Listy« sklepajo iz Klofačeve izjave, da je ta prišel svoj kompromisni načrt že praktično uveljavljati in se obrnil zato na zastopnike nemških delavcev. »Narodni Listy« torej ne odobravajo Klofačeve ideje. Tako le pišejo: »Resni položaj zahteva jasnega nastopa, toda nikakršnih poskusov dvomljivega uspeha. Smatramo za dolžnost, da smo nasprotniki podobnih poskusov v teh časih, ker smo prepričani o njih nekoristnosti. V tem našem prepričanju nas potrjuje taktika, znana vsemu svetu, da slede nemški socialisti iz Nemčije in Avstrije nacional. vprašanjem. Naj se tudi poudari, da so nemški socialisti iz Nemčije odločni zastopniki programa in navodila desnice v narodnih problemih. Nemški socialisti omejujejo nemškim narodom pravico, odločevati o svoji usodi. Mogoče je, da so dobili češki nacionalistični voditelji, govorivši z dvema neškima socialističnimi voditelji, govorivši z dvema nemškima s tak kompromis koristen; toda češka javnost bi morala pred vsem spoznati programatične podlage, na katerih hočejo zidati češki socialisti z zastopniki nemškega delavstva ta kompromis. Končno bi bilo potrebno vedeti, kaj meni o tem Češki Svaz.«

— **Pariška izjava.** Izvrševalni odsek radikalne socialistične republikanske stranke je sprejel v seji dne 21. aprila naslednjo resolucijo: Zvesto se oklepajoč misli na enotnost, pozdravlja izvrševalni odsek radikalne socialistične republikanske stranke junaške vojake francoske republike in zaveznikov, ter izreka svoje polno zaupanje v pravično zmago. Z zadoščenjem pritrjuje odsek sklepom rimskega kongresa in se pridružuje s celim srcem željam narodov, zatiranih od osrednjih vele-sil, da se osvobode. Izvrševalni odsek obsoja hudodelsko kršenje mednarodnih zakonov in zahteva združene vseh vojaških in gospodarskih činiteljev, ki naj se bojujejo proti nemškemu militarizmu in zavojevalni politiki sovražnika. Edini vsesplošni pravični mir more varovati človeštvo pred povrnitvijo takih katastrof, kakršna je današnja.

— **Nemčija in Holandska.** Iz Berlina se brzojavno poroča: Gospodarska pogajanja med Nemčijo in Holandsko so dovedla do podaljšanja dne 31. marca t. l. potekle gospodarske pogodbe. Kakor doslej bo Nemčija izvažala v Holandsko premog in les, Holandska pa v Nemčijo živila, zlasti sir, sočivje, surovo maslo itd.

— **Holandska in mirovno vprašanje.** V odgovoru na poročilo komisije prve zbornice o proračunu ministrstva vnanih zadev izvaja holandska vlada o mirovnem gibanju: Vlada se ne obotavlja glede mirovnega gibanja, vendar pa je mnenja, s katerim soglašata tudi zbornica, da se zamore vlada o tej zadevi izjaviti le tedaj, ko pride pravi trenutek. Vlada se bavi nadalje z idejo zveze držav. O tem problemu, zlasti o nasvetu lige, ki naj bi izsilila mir, se peča sedaj komisija, ki je bila svojedobno izvoljena in pooblaščenca za to, da izvede potrebne priprave za tretjo mirovno konferenco.

— **Poslanik Hohenlohe se vrne v Berlin.** Korespondenčni urad javlja, da se je avstro-ogrski poslanik v Berlinu, princ Gottfried Hohenlohe, vrnil na svoje dosedanje službeno mesto. Poročilo o demisiji poslanika Hohenlohe je bilo neosnovano.

— **Pašić o Czerninovem govoru.** Srbski časniški urad priobča komunike iz Bordeauxa o razgovoru poslanca Trivkovića z ministrskim predsednikom Pašićem. Pašić je dejal, da Czerninove trditve, kar se tiče Srbije ne odgovarjajo popolnoma resnici in da ni stavil grof Czernin Srbiji nikdar mirovne ponudbe, ki jo sicer Srbija ne bi bila sprejela. Czerninove trditve niso nič drugega, kakor avstro-ogrske intrige. Nato je napeljal Pašić razgovor na oni del Czerninovega govora, kjer Czernin pravi, da Avstro-Ogrska ne misli na to, da bi Srbijo popolnoma uničila, temveč da hoče živeti z njo v miru in jo hoče le moralno nadkriliti. Pašić je rekel, da se motita Avstro-Ogrska in Czernin, če gojita za Srbijo take misli, katero ne poznata. Trivković je izjavil, da ga zadovoljuje Pašićev odgovor in da je tudi on mnenja, da gre le za avstro-ogrske intrige. Vse te

proti Srbiji naperjene intrige pa bodo le še bolj utrdile njeno zvezo z zavezniki.

— **Angleška duhovščina in brambna dolžnost.** Londonski škof je izjavil, da posebno stališče, ki ga zavzema duhovščina ne bo oviralo, da ne bi moga vpo-ključiti londonska škofija vseh duhovnikov, sposobnih za vojno službo. V nekem razgovoru je rekel, da naj ostane v vsaki občini le po en duhovnik. Na shodu škofov, ki se je vršil včeraj, so sklenili, naj se uvede to pravilo tudi v drugih škofijah.

— **Dogodki na Irskem.** »Daily Cronicle« poroča iz Corka: Vojaške oblasti so prevzele najvažnejše železnice, pošte in brzojavne urade na Irskem.

— **Papež namerava vnovič posredovati za mir.** »Münchener neueste Nachrichten« so prejele baje iz zanesljivega vira poročilo, da papež vkljub dosedanjim neuspehom svojega mirovnega posredovanja ne smatra, da so njegovi poizkusi za doseg miru končnoveljavno odklonjeni. Pripravljen je, čim sedanjí veliki boji na zapadu pokažejo jasnejšo sliko vojnega položaja, zastaviti znova svojo besedo za mir.

— **Reforma volilne pravice v Italiji.** Italijanski parlamentni zbornici je vlada predložila načrt zakona, ki daje volilno pravico vsem onim državljanom, ki so služili v armadi, tudi če niso še dovršili 21. leta starosti.

— **Vodja finske rdeče garde umorjen.** Indirektnim potom poročajo iz Petrograda, da je umoril nek rdeči gardist vodjo finske rdeče garde, Hapleinen, baje vsled nezadostnega vodstva.

— **Z zapadne fronte.** Italijanska vojna pomoč na zapadni fronti ima pravzaprav le demonstrativen značaj, ker je po baje zanesljivih poročilih omejena na tri polke in znaša le približno 6000 mož. Italijanski pomožni oddelek se šele pripravlja za prevoz v Francijo. Tudi Avstro-Ogrska poseže z večjim kontingentom v boje na zapadni fronti. Podrobnejša poročila niso dovoljena.

— **Ruski prestovoljski bataljoni.** Francoski vojni minister je razglasil, da je sestava štirih ruskih prestovoljskih bataljonov dovoljena. Svoj ukrep utemeljuje s tem, da francoska vlada in ostali alijanci ne pripoznao niti ruskih vlad, ki so sklenile z osrednjimi oblastmi mir, niti brestovskega miru samega. Zato da so upravičeni, da dovolijo ruskim državljanom, ki hočejo služiti skupni ententini stvari, da se bojujejo ob strani tinitih vojakov.

Dnevne beležke.

— **Okrog 150 žen se je zbralo včeraj,** v torek, dopoldne vnovič pred uradno sobo župana dr. Ivana Tavčarja na ljubljanskem magistratu, da so ga šle prositi, naj se jim kaj da, ker nimajo ničesar več djati v lonec. Po dolgem pregovarjanju je gosp. župan dal nakazilo, da se da ženam po 2 kilograma suhih hrušek. Na to so se podale demonstrantke pred aprovizacijo na Poljansko cesto, kjer pa je bilo zastraženo. — Danes dopoldne so se žene zbrale pred vladno palačo, da tudi deželniemu predsedniku grofu Attems razložijo osebno bedni položaj stradajočih ljudi.

— **To ni lepo.** Na včerajšnji seji občinskega sveta je gospod župan poročal tudi o demonstracijah žensk ter je med drugim tudi omenil, da so demonstrantke bile večinoma članice »Vojne zveze«, katera bi morala zanje skrbeti, ne pa mestna aprovizacija. Ne vemo sicer koliko je bilo članic »Vojne zveze« udeleženi pri demonstraciji, a na vsak način je netaktno od gospoda župana, da na nekak čuden način dolži »Vojno zvezo«, če ravno dobro ve, da »Vojna zveza« razdeli v Ljubljani to, kar je mestna aprovizacija da in pa še nekaj svojega — torej malo več. To gospod župan dobro ve, zato ni lepo od njega, da si na ta način pere roke v tem resnem času, ko osebe niso krive, ampak družabni red.

— **Naš komentar k predvčerajšnjim demonstracijam** nam je cenzura popolnem črtala. Ne verujemo, da misli gospod cenzor, da bo morda s svojim svinčnikom potolažil glad in nevoljo revnega ljudstva. Da se to doseže, je po našem mnenju treba drugih sredstev.

— **Iz Rožne doline** smo prejeli naslednjo pritožbo: Precej časa je že, kar konsum oddaja strankam, star in že napol kiseli kruh. Če kruh prelomiš, se pokaže nešteto belih niti. Vprašamo, kako je to, da konsum večinoma tak kruh oddaja? Ali morda nenčiten kruh namenoma oddajajo za Rožno dolino? Poklicane faktorje opozarjamo, naj posvetijo zadevi več pažnje. Kruha je itak malo; naj bo užitna vsaj tista mala količina, ki jo dobimo.

— **Neznosne razmere srednjega stapu.** Tržaška »Edinost« prinaša sledečo notico: Med vsemi sloji je v tej prokleti vojni gotovo najbolj prizadet srednji stan t. j. v prvi vrsti uradništvo s svojo stalno plačo. Dočim porašča delavec svoje zahteve na mezdí, rekla bi skoro, dnevno, je uradniška plača morda da ali ne še enkrat toliko, kakor pred vojno. Dočim se ni treba delavcu ozirati na to, da je ali ne njegova družina dobro in dostojno oblečena in obuta, mora uradniška rodbina paziti na ugled

in mora biti stanu primerno oblečena in obuta. Delavska rodbina ima svoje skromno stanovanje, katero plačuje ali pa ne, iztirati se sedaj revne družine ne smejo iz stanovanj. Če jih tudi ne plačujejo. Tudi stanovanje mora imeti uradnik primerno svojemu stanu in mora ga pošteno plačevati. Vse drugače si znajo urejati svoje zahteve svobodni stanovi, t. j., znajo draginji primerno višati cene svojega dela. Da ne govorim o trgovcih, omenjam le obrtnike, katerim moramo naročniki plačevati visoke vojne doklade za njihove izdelke. Zdravniki, zobotehniki, odvetniki, vsi si računajo svoj posel po »dnevni cenah«, le ubogi uradnik ima svojo stalno plačo. A uradniki so seveda taki bogatini, da nihče niti ne misli na to, da bi oni bili še bolj potrebni izkaznice z rdečo črto nego marsikdo drug, posebno radi obleke, perila in čevljev. Da, to je za uradniške rodbine najhujša rak-rana. Kdor ima n. pr. peto otrok, katerim se ni kupilo perilo in nogovice vsaj tri leta, kako maj se jim sedaj preskrbi le najpotrebnejše. Prej tudi ni bilo nikoli denarja v izobilju, da bi se lahko kupovale cele zaloge perila in obleke, in če bi se tudi imelo denarja, otroci rastejo, treba jim je prirejati le sproti. Sedaj pa naj kupi uradnikova rodbina perilo po 25—30 kron! Zadovoljna mora biti taka rodbina, da lahko nakupi toliko hrane, da prav ne strada, za drugo ji ne preostane denarja. In tako so naši otroci, osobito kar se tiče mogavic in maj, vedno v luknjicah, ker tako staro pletivo nič več ne drži, če se tudi krpa dan na dan. Dočim se dama kakega moža, ki si je izvolil svoboden stan, baha, da ima vsako jutro švicarski zajtrk, ki obstoja baje iz bele kave in belega kruha, presnega masla, gnjati, medu in jajec, mora uradnikova soprega s trpečim srcem gledati svoje rastoče otroke, kako se ob žlobudri jutraj trgaajo za drobtino polente ali polentne skorje ter pazijo drug na drugega, da bi kdo ne dobil več. Tu imate, socialisti, besedo, tu govorite in — delajte! — K temu dostavljamo sledeče: Socialisti nimajo nič za govoriti, ker tam, kjer so imeli za govoriti — namreč pri organiziranih delavcih so že govorili in za nje tudi precej napravili. Pri uradnikih pa so imeli vedno veliko besedo narodnjaki vseh narodov, ker so vedno skrbeli, da ne bi se uradništvo preveč razrednega navzelo in so preprečili vsako resno stanovsko organizacijo med uradniki.

— **Nesrečna birokracija.** Žena invalida iz Gorenjevasi pri Škofji Loki nam piše: Da zveste, kako se sija gospoda briga za nas reveže, naj vam zadostuje sledeče: Dne 30. aprila lanskega leta je prišel moj mož kot invalid domov, ker je za delo nesposoben. Od tega časa se mu podpora za preživljanje ne izplačuje. Napravila sem prošnjo na Deželno komisijo, da se mu podpora nadalje izplačuje. Na rešitev te prošnje sem čakala več mesecev. Po večnem dreganju se mi je odgovorilo, da prošnje ne morejo rešiti, ker to zadržuje okrajno glavarstvo v Kranju. Pisala sem v Kranj, šla sem osebno tje, a vse ni nič pomagalo. Moja prošnja se v enem letu ne more rešiti! A kaj vse to gospoda mar! Jaz reva, sem sama bolna in za delo nesposobna, mož ravno tako; sva brez vsakih sredstev v najhujši bedi in obupu. Vzlic tem se naša prošnja ne reši. Prosim torej javno, da Deželna komisija v Ljubljani vendar enkrat reši mojo prošnjo, da bom vsaj vedela, pri čem da sem. Ako bi uradni šimel povsod tako počasi vozil, potem jo ubogemu ljudstvu. Prizadeta. — Žena ima čisto prav, da se zgriža nad birokratizmom, ki vlada pri teh komisijah. Naravnost nezaslišano je, da se prošnja niti tekom enega celega leta ne reši.

— **Skandalozne afere v praškem zavodu za vojni žitni promet.** »Narodny Politika« poroča, da so odkrili v praški filijalki zavoda za vojni žitni promet neljubo afero. Nekaj uradnikov je zlorabilo svojo službo in oduško trgovalo na svojo pest. Tri so sedaj aretirali. Preiskava pa sega daleč v provinco.

— **Promet s poštnimi zavoji v Trst** je vsled prenakupčenja zavojev do preklica ustavljen. Oddajati je mogoče tudi za naprej še potrebne in nujne zavoje, drože ter denarne pošiljkatve.

— **Brzojavljati vojnim ujetnikom na Rusko** je zopet dovoljeno. Brzojavljenje se vrši brezčimnem potom, vsaka beseda pa stane eno krono. Brzojavko za odgovor je mogoče naprej plačati.

— **Obsojen kaplan.** Najvišji sodni in kasacijski dvor na Dunaju je obravnaval zadnjo soboto o ničnostni pritožbi frančiškanskega patra in župnega kaplana v Beljaku, Rudolfa Mascherja, ki ga je obsodilo deželno sodišče v Celovcu radi goljufije na mesec dni zapora. Obtoženec je opravljal svojo duhovniško službo v hiralnici sv. Nikolaja v Beljaku. Od aprila 1917 dalje se je nahajal v hiralnici begunec Čofenik iz Pontebe; bil je težko bolan. Meseca septembra m. l. je sporočil duhovniku Mascherju, da ima 760 kron denarja, od

katerih jih nameni 600 za maše, 100 pa za svoj pogreb. Malo pred svojo smrtjo je dal teh 700 kron svoji postrežnici, sestri Avreliji, ki je oddala ta denar patru Mascherju (obtožencu), ki je denar prevzel. Ker so sorodniki umrlega vedeli za njegov denar, ki ga pa po njegovi smrti niso več našli, so naznanili sodišču, da je denar izginil. Sodišče je na vse strani poizvedovalo in povabilo tudi patra na izpričevanje. Vprašalo ga je če ve kaj o zapuščinskem denarju. Priča je vprašanje zanikal. Ta protokol je bil — 28. septembra 1917 — sklenjen in podpisan tudi od patra Mascherja. Dne 2. oktobra, torej že tri dni po svojem pričevanju, je prišel obtoženec k preiskovalnem sodniku in izjavil, da je neresnico govoril in da je sprejel 700 kron denarja. Porabil da jih je po poslednji volji rajnega. Radi tega dogodka je uvedlo sodišče proti patru Mascherju sodno postopanje. Obtoženec se je izgovarjal, da je prvotno napačno izpovedal celo zadevo, ker bi utegnili imeli ljudje o njem radi zadeve napačno mnenje. Proti svoji obsodbi je vložil kaplan Mascher ničnostno pritožbo, ki jo je najvišji sodni dvor zavrnil.

— **Mati rešila lastnega otroka.** Blizu Metlike je na mali Paki ob Kolpi zdrnil šestletni mlinarjev sin Janko Milavec, v močno deročo reko in je izginil v kalni vodi. Mati mlinarica, videvša to, urno skoči v čoln in vesla do mesta nesreče. Tu zagleda nekaj belega, kar misli, da je sinkova obleka. Potem skoči v vodo, se potopi v več metrov globočine, zgrabi in privleče svojega ljubljence iz vode, plava dalje, vlovi čoln in srečno dospe na breg. Deček je bil kakor mrtev, mati plače, ga trese, se trudi, ga ponese v hišo in ga močno budi k življenju. Šele čez trideset ur se sinek oživi, zaplače in se oklene matere okoli vratu. Oba sta zdrava in vesela.

— **Vrabce strejajo na Moravskem.** Tako zahteva uradna naredba. Meso vrabcev je baje zelo okusno — posebno če drugega manjka.

— **Tobak na Štajerskem.** Na Štajerskem bodo začeli saditi tobak. Seme bo dala tobačna uprava brezplačno. Pridela se na 1 hektar (1¼ orala) približno deset meterskih centov tobaka, katerega plača država po 159 K. Za leto 1918. bodo nasadili na Štajerskem za poskušnjo le kakih 20 hektarov s tobakom.

— **Obesila se je v deželni blaznici** na Studencu Dorotheja Starešinič iz Krasinca na Belokranjskem.

— **Oddaja tobačnih izdelkov.** Včeraj je bila objavljena naredba finančnega ministrstva, ki ureja oddajo tobačnih izdelkov kadilcem. Trafike bodo dobivale tobačne izdelke po določeni ceni ključu. Kadilce bodo razdelili v stalne in slučajne odjemalce. Tobak je v prvi vrsti namenjen v listi odjemalcev vpisanim stalnim odjemalcem in ga bodo dobivali proti legitimaciji. Slučajni odjemalci bodo dobili le to, kar bo ostalo, načelno pa samo smotke in cigarete. Naredba se uveljavi šele čez nekaj tednov, ker so potrebne razne priprave.

— **Veže mestnega magistrata** bodo vsled včerajšnjih demonstracij zaprte. Samo ena bo odprta in ta bo zastražena ter ne bo smel nihče na magistrat, ako nima tam opravka. Tako je poročal gospod župan na včerajšnji seji občinskega sveta.

— **»Vojak je dal, vojak je vzel.«** Na kromeriškem kolodvoru je bila pri prodaji voznih listkov velika gneča. Med ljudmi se je pojavila tudi mlada ženska z otrokom v naročju. Žena je hotela očitno priti hitreje na vrsto in je naprosila nekega vojaka, naj bo tako prijazen in ji prime otroka, dokler ne kupi voznega listka. Vojak — dopustnik je prijel otroka in potrpežljivo čakal, da se vrne mati. Toda čakal je zaman. Matere ni bilo. Že se je izpraznil blagajniški prostor in vojaku je postalo jasno, da je mati zapustila otroka. Šel je na okrajno glavarstvo, opravil pa ni nič. Ker je otrok kričal, je vojak sklenil, da ga previje. Pri tem je našel list z naslednjim stavkom: »Vojak je dal, vojak je vzel.« Dopustniku se je otrok smilil in ga je vzel s seboj domov.

— **Balkanska banka v Sofiji.** Upravni svet Balkanske banke je ugotovil bilanco za poslovno leto 1917., ki znaša poleg bogatih rezervnih zakladov 1.659.776,95 levov čistega dobička. Dividenda bo znašala letos 8 odstotkov t. j. 16 levov za akcijo. Dosedanji 15 milijonski akcijski kapital bodo zvišali na 20 milijonov levov.

— **Goriško okrožno sodišče** prične s 1. majem svoje redno poslovanje zopet v Gorici.

— **Kje je ukrajinska moka?** Avstrijskega uradnega konjička tudi vojna ni pognala, da bi dirjal. Nemci so v Ukrajini praktičneje nastopali, kakor mi. Prišli so tako hitro, da uporniki v Ukrajini niso mogli mnogo uničiti. Vsakega provijantnega častnika so preskrbeli z nabasano množnjo denarja, da je takoj kupil žito, moko in druga živila po primeroma nizki ceni tam, kjer jih je dobil. Proučevali tudi niso prometnih pripomočkov, marveč so poslali s četami številne avtomobile, na katere so naložili moko in žito in odpeljali blago do prve železniške postaje, od tam pa so ga poslali v Nemčijo.

— **Nesreča vsled eksplozije.** Železničar Albin Brajnik iz Dutovelj je močno poškodovan na rokah vsled eksplozije ročne granate. Prepeljali so ga v tržaško bolnico.

— Našlo se je nekaj denarja. Kje ga izgubilci dobi, se poizve v mestni posvetovalnici za delo in stanovanja.

— **Krvav dan v Nabrežini.** Na nabrežinsko postajo je prispel tovorni vlak. Nekaj vagonov je bilo polnih živih. Kako je mogoče, da so nekateri vedeli, da so živili v teh vagonih, ne more nihče povedati. »Lavoratore« poroča, da je kakih 20 Madžarov, oboroženih, obdalo vagona, jih odprlo in pričelo segati po mesnih konservah, marmeladi in drugih živilih. Takoj je bila poklicana žandarmerija v Nabrežini. Vodja žandarmerije je ukazal Madžarom, naj se odstranijo, ali zaman. Nato je ukazal streljati. Žandarmi so poslušali ukaz in parkrat ustrelili, ubili jih nekaj in nekaj težko ranili. Ko so takovi videli, da padajo njihovi tovariši, so naperili svoje puške proti žandarjem in začeli streljati. Tudi med žandarmi je nekaj mrtvih in ranjenih. Ker so Madžari videli, da pride pomoč, so jo odkurili. Oblast je uvedla preiskavo.

— **Hrastnik.** Tudi znamenje časa. Te dni je konsumno društvo rudarjev dobilo od velenakupne družbe z Dunaja en zaboj čevljev. Biti bi jih moralo 24 parov, prišlo jih je srečno v Hrastnik 5 parov, 19 parov si jih je nekdo menda izposodil. Zadnjič so ukradli iz Čelja do Hrastnika celo tri vreče moke. Če bode še nekaj časa vojna, potem bomo menda dobivali prazne zaboje, moka bo pa samo na voznem listu. Ja, vojna izobrazuje!

Praznovanje prvega maja.

— **Trbovlje.** Na splošno željo se bode letos praznoval v Trbovljah prvi majnik s popolnim počitvanjem dela. Zaupniki delavskih organizacij so sklenili obhajati prazno prvega majnika s sledečim sporedom: Zjutraj priredi delavska godba budilnico po Trbovljah. — Ob 9. dopoldne se vrši na dvorišču Delavskega doma javen ljudski shod z dnevnim redom: Pomen prvega majnika za delavno ljudstvo. Delavstvo korporativno prikoraka na shod iz Nove kolonije, iz Pošetja, Terezija, Petelinove vasi, Kurje vasi, Glažute, cementne tovarne, Vode, Njive, Globuščaka in Trbovelj ob pol 9. dopoldne. Po shodu se vrši demonstracijski obhod z godbo in zastavo od Delavskega doma po okrajni cesti do Pitnerjeve hiše, okoli Nove kolonije in nazaj do Delavskega doma. — Ob 3. popoldne se prične na dvorišču Delavskega doma velika ljudska veselica, pri kateri bodeta sodelovala delavska godba in delavski pevski zbor. Vstopnina k veselici znaša za moške 60 vin, in za ženske 40 vin. Tovariši! Rudarji! Delavci in delavke! Da napravi shod in sprevod, kakor tudi veselica najlepši vtis, Vas vabimo, da se istih udeležite v največjem številu. Na dan prvega majnika vsi na noge! Nihče naj ne ostane doma! — Prireditelji.

Shodi.

Shod v Spodnji Šiški se bo vršil v soboto dne 27. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji pri Sternu. Dnevni red: Pomen praznovanja prvega majnika.

Zidanost, v soboto dne 27. t. m. ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih. Poroča sodrug Petejan.

V Rajhenburgu se vrši shod v nedeljo 28. t. m. ob 9. dop. v gostilni gosp. J. Leskovska. Poroča sodr. Petejan.

V Brežicah se bo vršil shod v nedeljo 28. t. m. ob 4. popold. v gostilni g. V. Grobnerja na kolodvoru. Poroča sodr. Petejan.

V Trzinu na Gorenjskem se bo vršil shod v nedeljo 28. t. m. ob 3. pop. pri »Peljarju«. Na shodu poroča sodr. Jos. Kopač iz Ljubljane.

Radeče, v nedeljo dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne. Poroča sodrug Čobal.

Vrhovo, v nedeljo dne 28. t. m. ob 2. uri popoldne. Poroča sodrug Čobal.

Vojna.

Dunaj, 23. aprila. Uradno se razglša: Nobenih posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 23. aprila. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Zapadno bojišče. Na bojnih frontah le od časa do časa živahnejši artiljerijski boji in krajevna infanterijska podjetja. Angleška infanterija je zlasti med Lensom in Albertom razvijala živahno izvidno delovanje. Sunila je na raznih mestih proti našim črtam, a bila je povsod zavrnjena. Sovražnik je poskušal, iztrgati nam dne 21. aprila osvojeno ozemlje ob gojzdu Avolny in ob obeh straneh ceste Bouzincourt-Avolny. Njegovo podjetje ni imelo uspeha. Vjeli smo nekoliko Angležev. Na ostali fronti nič posebnega. V zadnjih dneh smo sestrelili 30 sovražnih letal.

Macedonska fronta. Med Ohridom in jezerom Prespa ter severozapadno Bitolja artiljerijski boj. Nemški oddelki so zapadno Makova vdrlji v francoske

pozicije. Bolgarske čete so južno Dojranskega jezera odbile angleške napade. Nekoliko Francozov in Angležev je prišlo v naše roke. — Ludendorff.

Berlin, 28. aprila zvečer. Z bojišč nič novega.

Zadnje vesti.

Pismo cesarice Zite papežu.

Geneva, 23. aprila. »Journal des Debats« poroča, da je kmalu po pismu cesarja Karla princu Sikstu tudi cesarica Zita pisala papežu pismo, v katerem ga prosi, naj uveljavi svoj vpliv v prilog miru.

Izdajstvo nad ogrsko volilno reformo?

Splošno sodijo, da se volilna reforma z novim kabinetom ne bo rešila, kakor bi bilo treba. Nemško in madžarsko meščansko časopisje zahteva, da naj bo volilna pravica sicer splošna, toda ne enaka in ta splošnost volilne pravice naj bo še večstransko omejena. Madžarska nacionalna gospoda naj zopet triumfira... In to na koncu četrtega vojnega leta!

Boj za volilno reformo na Ogrskem.

Budapešta, 23. aprila. V političnih krogih se zatrjuje, da je trgovinski minister Szterenyi prevzel nalogo, da poskuša doseči kompromis med strankami. Če Szterenyi sestavi novo vlado, bi prišli v kabinet tudi politiki, ki se zavzemajo za kompromis v volilni reformi. Karolyijeva stranka je na današnji seji vsled tega soglasno sklenila, da stoji strogo na temelju predloge o reformi volilne pravice. Ker stranka o designiranem ministrskem predsedniku Szterenyiju z ozirom na njegovo preteklost opravičeno sodi, da je pristopen kompromisom, mu nikakor ne more zaupati. Stranka je prepričana, da ni mogoča nobena druga rešitev, kakor volilna pravica in nove volitve.

Razporežanje v Rusiji.

Dunaj, 23. aprila. Glasom poročil, došlih iz Ukrajine, je general Kornilov zavzel Jekaterinoslav ter se združil z generalom Filemonovom. Pri četah generala Kornilova se nahaja baje tudi veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Poročila iz Moskve zatrjujejo, da je Kornilov pripravljen, prevzeti vrhovno poveljstvo armade proti Nemčiji.

Položaj v Trstu.

Trst, 23. aprila. Da se olajša v Trstu že upravneznosno pomanjkanje, ki se utegne v prihodnjih tednih še poostri, namerava tukajšnja socialnodemokratska stranka s sodelovanjem vseh političnih strank, mestnega magistrata in drugih faktorjev izvršiti veliko pomožno akcijo. Za dan 25. aprila je sklican shod, na katerem se bo razpravljalo o sredstvih, da se odvrne preteča katastrofa. Akcije se udeležijo vsi tržaški državni poslanci in član gosposke zbornice Escher.

Nemški vojni minister v. Stein o vojaškem položaju.

Berlin, 23. aprila. Glavni odsek rajhstaga se je posvetoval danes o vojskinih zadevah. Vojni minister v. Stein je izjavil o vojnem položaju naslednje: Ves svet stoji pod vtisom velikih uspehov na zapadu. Naše hla-bre čete so napravile, kar so mogle, in se z vso navdušenostjo in nemško zvestobo vrgle na sovražnika. Nekatere čete so izgubile dve tretjini svojih kompanijskih poveljnikov. Izgube so povsem normalne, na nekaterih mestih celo neverjetno majhne. Uspehi na zapadnem bojišču pomenjajo za nas veliko zmagajo. Nato je govoril vojni minister o težkočah preskrbovanja armade: ceste in pota so razlupljane, vasi so izginile, kljub temu se je posrečilo, da smo mogli preskrbovati armado, posebno ker smo izvojevali velike angleške zaloge. Bitko bomo nadaljevali. Z zaupanjem gledamo na naše vrhovno poveljstvo in na uspehe, ki jih bo žela nemška vojska. Na Finskem in v Ukrajini se vrše operacije po načrtu. Na italijanskem in macedonskem bojišču je vojni položaj nespremenjen. Naši turški zavezniki so vkorakali v ozemlja, ki jim jih je prisodil mirovni sklep. V Palestini smo zavrnili angleški sunok, ki je imel namen pretrgati zvezo turških oddelkov. Angleže smo vrgli čez Jordan. Minister je govoril nato o uporabi plina in rekel: Uporabo plina smo med vojno organizirali in sovražnik nam je takoj sledil. Sedaj pripravljamo nevidni plin. Naše izgube vsled plina so majhne. O nemških tankih se more reči, da so hitrejši od sovražnikovih. Pri debati je izrazil socialni demokrat Noske željo, naj bi se enotna fronta od Severnega morja pa do Soče pri sedanjih bojih tudi praktično uveljavila s tem, da napravijo naši zavezniki tozadevne primerne

ukrepe. Glede omejitve zračnih napadov na utrjena mesta je izjavil zastopnik vojnega ministrstva, da niso dale sovražne vlade za to še nobene iniciative. Dokler se to ne zgodi, Nemčija ne more prevzeti nikakršne enostranske dolžnosti. Poslanec Müller-Meiningen (naprednjak) je povdaril zahtevo poslanca Noskeja, da naj tudi Avstrija začne na južnem bojišču z ofenzivo. Posvetovanja se jutri nadaljujejo.

Angleški proračun.

London, 23. aprila. Največji proračun, ki ga pozna angleška zgodovina, je bil včeraj v spodnji zbornici v najlepšem miru sprejet. Vse davčne predloge so bile enoglasno priznane izvzemši dohodninskih dohodkov, ki so se zdeli zbornici le premahni. Tudi časopisi soglašajo z novimi predlogami.

Aprovizacija.

Legitimacije za nakup mesa. Vsled rajoniranja prodaje mesa se dogajajo sedaj večkrat sledeči slučaj. Rodbina 7 oseb dobi jedno rodbinsko legitimacijo za nakup kruha. Meso pa dobi za 4 osebe pri mestni aprovizaciji, za ostale 3 osebe pa pri mesarju. Če ima tarobina le jedno rodbinsko legitimacijo in če li odreže mesar mesni odrezek, tedaj ne more dobiti mesa pri mestni aprovizaciji, ker se meso ne sme odajati brez mesnih odrezkov na krušni legitimaciji. Da vsled tega stranke, ki dobivajo meso na dveh krajih, ne bodo prikrajšane, naj zahtevajo pri krušni komisiji dve rodbinske legitimacije. Predložiti pa morajo pri krušni komisiji obe izkaznice za meso, ker dobi sicer vsaka stranka le jedno rodbinsko legitimacijo. Na magistratu pa se legitimacije ne morejo deliti — vsled česar se stranke opozarjajo, da svoje zahteve uveljavijo takoj v petek pri krušni komisiji.

Gg. hišni gospodarji in izseljenci. V zadnjem času se je izselilo iz Ljubljane precejšnje število beguncev, ne da bi se preje odglasili pri krušni komisiji. Gg. hišni gospodarji se vsled tega opozarjajo na § 7 in 8 razglasa mestnega magistrata z dne 20. avgusta 1917. št. 12.281, ki se glasita: Osebe, ki so se iz hiše izselile, mora odglasiti hišni posestnik, njega namestnik ali upravnik. Prestopke teh predpisov bodo kaznovali po § 35 ministrske naredbe z dne 26. maja 1917. drž. zak. št. 235 politične okrajne oblasti z denarno globo do 2000 kron, ali z zaporom do treh mesecev, pri obtežljivih okoliščinah pa z denarno globo do 5000 kron ali z zaporom do šestih mesecev, v kolikor dejanje ne spada pod strožja kazenska določila. Hišni gospodarji, ki še niso odglasili svojih izseljencev, naj jih takoj odglase, ker se bodo sicer v dotični hiši vršile policijske poizvedbe.

Kisla repa za Vič. Stranke, z Viča, ki imajo rumene izkaznice B in C, dobe kislno repo v četrtek, dne 25. t. m. dopoldne pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: Stranke z rumenimi izkaznicami B pridejo na vrsto od 8. do 9. dopoldne; stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1—250 od 9. do 10. dopoldne, št. 251 do konca od 10. do 11. dopoldne. Vsaka oseba dobi 1 kg; kilogram stane 80 vin.

Kisla repa za Moste. Stranke iz Most, ki imajo rumene izkaznice B in C, dobe kislno repo v četrtek, dne 25. aprila popoldne pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: Stranke z rumenimi izkaznicami C šteje 1. 3. popoldne, stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 200 od 3. do 4., št. 201 do konca od 4. do 5. popoldne. Vsaka oseba dobi 1 kg; kilogram stane 80 vin.

Meso na rumene izkaznice C št. 1 do 1300 dobe stranke po normalni ceni v četrtek, dne 25. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: Od 1. do 2. št. 1 do 130, od pol 2. do 2. št. 131 do 260, od 2. do pol 3. št. 261 do 390, od pol 3. do 3. št. 391 do 520, od 3. do pol 4. št. 521 do 650, od pol 4. do 4. št. 651 do 780, od 4. do pol 5. št. 781 do 910, od pol 5. do 5. št. 911 do 1040, od 5. do pol 6. št. 1041 do 1170, od pol 6. do 6. št. 1171 do 1300.

Inozemsko meso. Mestna aprovizacija bo razdeljevala inozemsko meso v četrtek, dne 25. t. m. od 7. do 9. zjutraj v cerkvi sv. Jožefa. Kilogram mesa prve vrste stane 18 kron in druge vrste 16 kron.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

Vojakom na fronti in v zaledju

prodaja založba „Napreja“ knjige in brošure 30% ceneje. Naročila sprejema uprava „Napreja“ v Ljub.